

Laravel'de arayüz ölçeği: Blade'den SPA'ya

Blade, Alpine.js, Livewire, Inertia.js ve SPA: Laravel projesinde arayüz aracını etkileşim yoğunluğuna, SEO ihtiyacına ve ekibe göre seçmek.

01 LARAVEL - ARAYÜZ

Laravel'de arayüz ölçeği: Blade'den SPA'ya

Her basamak farklı bir ihtiyaca cevap verir. Seçimi araç kalitesi değil, etkileşim yoğunluğu, görünürlük gereksinimi ve ekip belirler.

Muhammet Şafak • 3 Ekim 2026

02 KAYNAKLARIN TARİHİ

Bu görsel 2020-2021 yazılarına dayanır

TARİH

Kaynak yazılar 2020 ve 2021'de yazıldı. Görselde sürüme bağlı ayrıntı yok; karar mantığı aktarıldı.

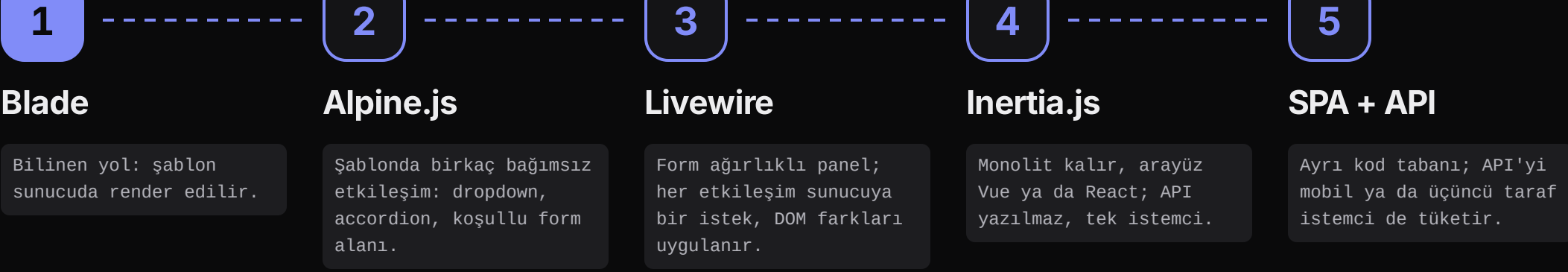
03 ALPINE İLE VUE ARASINDAKİ FARK

Fark araç kalitesi değil, ölçek.

"Her şey için SPA" başlangıç noktası olunca trade-off'lar görünmez oluyor. Projenin görünürlük gereksinimi de mimari kararın bir parçası.

04 BASAMAKLAR

Blade'den SPA'ya beş ölçek

05 KARAR HARİTASI

Etkileşim yoğunluğu ve arama görünürlüğü

Dikey eksen sayfanın arama motorundan bulunma ihtiyacını, yatay eksen istemci tarafındaki etkileşim yoğunluğunu gösterir.

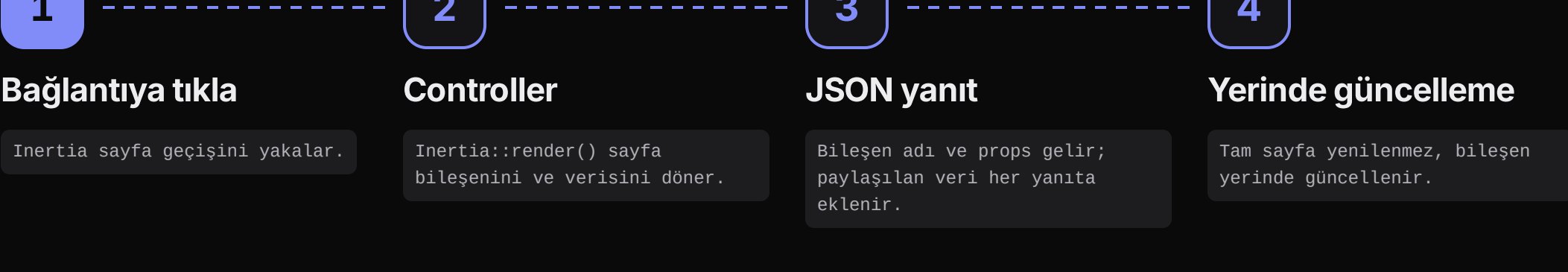
06 AYNI YIL İKİ PROJEDE

Livewire ve Inertia.js

KONU	LIVEWIRE	INERTIA.JS
Kimin için	Backend odaklı ekip; JavaScript minimum	Frontend geliştiricisinin sahada olduğu ekip
Arayüz	PHP sınıfı ve Blade görünümü	Vue ya da React sayfa bileşeni
Uygun proje	Form ağırlıklı yönetim paneli	Karmaşık istemci tarafı etkileşim
Sınır	Her etkileşim bir HTTP isteği; yüksek frekansta gecikme fark edilir	Sunucu ve istemci sıkı bağlı; frontend bağımsız evrilemez

07 INERTIA.JS NASIL ÇALIŞIR

API'siz SPA hissi

08 SPA'DA ARAMA GÖRÜNÜRLÜĞÜ

Dört seçenek

SEÇENEK	NASIL ÇALIŞIR	KAZANÇ VE BEDEL
SSR	Her istekte HTML sunucuda üretilir	Bot tam içeriği ilk yüklemeye görür; sunucu kaynağı tüketir, Node.js sunucusu gerekir
SSG	Tüm sayfalar build zamanında üretilir	CDN'den sunulur, çok hızlı; build süresi uzar, dinamik içerikte sınırlı
ISR	Statik üretilir, belirli aralıkta arka planda yenilenir	SSG'nin build süresini ve SSR'nin sunucu yükünü dengeler
Prerender	Botlara önceden oluşturulmuş HTML, kullanıcıya SPA	Dönüşüm maliyeti düşük; ek bağımlılık, içerik senkron kalmayabilir

09 DOĞRU GÖREV EŞLEŞMESİ

Alpine.js ve Livewire'ı ölçeğinde kullanmak

10 SEÇMEDEN ÖNCE

Karar soruları

- ☐ Sayfalar oturum açmadan erişilip arama motorundan mı bulunuyor?
- ☐ Etkileşim yoğun mu, kullanıcı milisaniye hassasiyeti mi bekliyor?
- ☐ Ekipte Vue ya da React yazabilecek biri var mı?
- ☐ API'yi web arayüzünden başka bir istemci de tüketecek mi?

11 SPA VE KİMLİK DOĞRULAMA

Çerez mi, token mı?

İPUÇU

Aynı kök domain (same-site) üzerindeki SPA için çerez tabanlı oturum daha temiz; token saklama ve yenileme derdi kalkar.

UYARI

localStorage XSS saldırılarına açıktır; token'ı orada saklamayın.

NOT

SPA ve API farklı subdomain'lerde olabilir, farklı ana domain'lerde olamaz. Bu sınırın dışında token modeline geçilir.

TUZAK

Subdomain kullanıyorsanız çerez domain'i baştaki noktayla (.example.com) ayarlanmalı; aksi hâlde çerez yalnız bir subdomain'e gider.